

Beleidsplan Veilig schoolklimaat

Basisschool de Wegwijzer 2024/2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding sociaal- pedagogisch klimaat
2. Vreedzaam
3. Preventiepiramide
4. Reactieprocedure
5. Pestprotocol

Bijlage 1: Gedragscontract

Bijlage 2: Klachtenregeling Trinamiek

1. Inleiding sociaal- pedagogisch klimaat

Op onze school vinden wij een fijn pedagogisch klimaat heel belangrijk. In een klimaat waar je vol vertrouwen en in een veilige sfeer jezelf kunt zijn, alleen in een fijne omgeving kun je namelijk leren en groeien. We geven in onze pijler Kind & zijn omgeving expliciet aandacht aan ons schoolklimaat, de omgeving in de school en buiten de school. Het samenwerken met ouders, het kennen van de thuissituatie, is heel belangrijk voor het begrijpen van het gedrag van kinderen. Het actieteam Kind & zijn omgeving, werkt elke 90-dagen aan nieuwe actiepunten ter verbetering en versterking van ons sociaal pedagogisch klimaat.

2. Aanpak Vreedzaam

Het voorkomen van pesten en sociale veiligheid

Het programma van Vreedzaam vormt ons fundament en biedt een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We noemen een paar belangrijke elementen van het programma, naast de wekelijkse lessen die leerlingen in alle groepen ondergaan.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving.

Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door:

- de omgangsafspraken en het logo van Vreedzaam hangen zichtbaar in de school;
- directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm;
- aanwezigheid van de directeur bij de ingang van de school om de leerlingen 's ochtends te begroeten, hen aan te spreken op rennen, een opsteker te geven, belangstellend te informeren, enzovoort.

De klas en school: een gemeenschap

We willen alle leerlingen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die de school en de klas vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de klas of de school minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is. Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende leerlingen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de klas zijn en die met elkaar verdelen, of als klas presentaties voor andere klassen te

verzorgen. In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle klassen (met de lessen van blok 1 van Vreedzaam). Het voorgaande heeft evenzeer betrekking op de school. Het maakt veel uit of leerlingen zich verbonden voelen met de school als geheel als zij de school als een gemeenschap ervaren. Die gemeenschap bestaat dan – als het goed is – uit alle andere leerlingen, alle leerkrachten en alle ouders.

Investeren in de relatie met de leerlingen

We vinden het heel belangrijk dat alle leerlingen een goede relatie hebben met hun eigen leerkracht. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid. We vragen van onze leerkrachten dat ze investeren in het leren kennen van de eigen leerlingen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het er toe doet, dat de leerkracht het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is. Alle leerkrachten zorgen ervoor dat ze aan het begin van het jaar tussen de bedrijven door met iedere leerling een gesprekje voeren over persoonlijke zaken als: dingen waar ze tegenop zien, die ze leuk vinden of spannend, hoe het thuis gaat en wat ze graag doen na schooltijd.

Leerlingen worden mede verantwoordelijk

Als de klas een gemeenschap is, dan voelen leerlingen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de klas. Bij ons op school krijgen leerlingen een stem, en leren zij die stem op een verantwoorde wijze te gebruiken. We geven leerlingen niet zozeer een stem om op te komen voor hun eigen belang, maar we willen dat ze zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. We willen dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap. En daar zullen ze zich eerder verantwoordelijk voor voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen.

Opstekers

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt met iedereen. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hiertoe te komen is het geven van 'opstekers', of complimenten.

Kinderen (niet alleen kinderen, dat geldt helaas ook voor ons volwassenen) hebben de neiging om de negatieve gedragingen te benoemen, en het positieve als vanzelfsprekend te beschouwen. In De Vreedzame School leren we iedereen heel bewust positief gedrag te benoemen in de vorm van een 'opstecker'.

Als iedereen in de groep in staat is om elkaar complimenten te geven, en zo hun waardering voor elkaar uit te spreken, ontstaat er langzamerhand een steeds positievere sfeer in de groep. En daarmee een cultuur waarin het normaal is om de nadruk te leggen op wat goed gaat. Een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het er toe doet dat ze er zijn.

Een grondwet: basisregels in de school

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in de school zijn dus van belang. Bij ons op school hebben we een grondwet: een set basisregels die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

Die regels komen voort uit onze pedagogische doelstellingen (de belangrijkste waarden) van de school. Vreedzaam biedt hiervoor een expliciet pedagogisch kader. Zoals eerder vermeld, is het streven met het programma van Vreedzaam dat leerlingen:

- op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen;
- conflicten constructief kunnen oplossen;
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Onze grondwet luidt::

- Wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt en zichzelf kan zijn
- Wij lossen conflicten samen op
- Wij helpen elkaar
- Wij dragen allemaal een steentje bij

Van grondwet naar groepsregels en omgangsafspraken

De regels vormen op deze manier een kader voor gewenst gedrag: 'Zo doen we het op onze school!' Deze regels zijn vervolgens zichtbaar in de algemene ruimten en in iedere groep. Ze staan ook op onze website en in de schoolgids.

Deze basisregels vormen een soort 'kapstok' waaraan de groepsregels worden 'opgehangen'. In de lessen van Vreedzaam (in blok 1) wordt samen met de leerlingen gesproken over de grondwet, de eigen groepsregels en de omgangsafspraken die elke klas met elkaar wil maken om ervoor te zorgen dat het voor iedereen in de klas prettig en

veilig is. De regels worden door volwassenen opgesteld, de leerlingen maken samen (omgangs) afspraken. Aan het begin van het jaar, tijdens blok 1, maakt iedere leerkracht in zijn of haar groep bekend welke groepsregels er gelden in de klas. Daarbij wordt de link gelegd met de grondwet op schoolniveau, zodat kinderen begrijpen dat de groepsregels afgeleid zijn van de grondwet. 'De grondwet geldt voor de hele school en dit zijn de regels van de groep!' Om die reden zijn de grondwetregels in iedere groep aanwezig. Vervolgens wordt in elke groep samen met de leerlingen omgangsafspraken gemaakt en op een afsprakenposter vastgelegd: 'Zo willen we het in onze groep'.

Aanleren en handhaven van gedragsregels

Met het opstellen van gedragsregels zijn we er nog niet. Gedrag dat bij een bepaalde regel hoort, moet vrijwel altijd worden aangeleerd. Dus, zeker bij jonge leerlingen, oefenen we de gedragsregels met de hele klas.

Maar het opstellen van regels en het aanleren van het bijbehorende gedrag is op zich ook nog niet voldoende. Het handhaven van regels vraagt ook iets aan gedrag van de leerkracht (of andere volwassenen in de school). Bijvoorbeeld:

- modelgedrag vertonen;
- leerlingen herinneren aan de regel;
- leerlingen bevragen als ze zich toch niet aan de regel houden en een opsteker geven als ze het vervolgens wel doen;
- met de leerlingen meelopen, of boven of beneden staan kijken op de trap;
- leerlingen aanspreken die zich niet aan de regel houden.

Om het naleven van gedragsregels te bevorderen, is het tevens van belang dat:

- alle leerkrachten in de klassen (indien nodig) regelmatig terugkomen op een of meer regels waar de leerlingen moeite mee hebben door de gedragsinstructie in de klas te herhalen;
- alle volwassenen in de school helpen bij het toezicht houden op het naleven van de regel; het team maakt afspraken over wie op welke plek toezicht houdt.

3.Preventiepiramide

Preventie laag	Duur	Frequentie	Intensiteit	Situatie	Stapeling	Gevolgen	Prognose
3e preventie laag	Problemen spelen al langere tijd (maanden)	Er is een aanhoudende reeks van storende gedragsuitingen	De problemen zijn intens en gaan gepaard met veel emotie bij de leerling en omgeving	De problemen komen in meerdere situaties voor	Er is sprake van een stapeling van verschillende soorten probleemgedragingen	De hinder voor de leerkracht en de klasgenoten is groot. De leerling kan zelf ook hinder van het probleemgedrag ervaren	De verwachting is dat de problemen intensieve ondersteuning behoeven (op leerling-, leerkracht- en schoolniveau)
2e preventie laag	Problemen zijn er sinds kort (weken)	De problemen doen zich niet al te vaak voor. Er zit geen continuïteit in het vertonen van het gedrag, desalniettemin is het gedrag storend	De intensiteit van de problemen is over het algemeen laag. Een enkele keer is er sprake van escalatie van gedrag	Het gedrag wordt meestal in één situatie vertoont	Het probleemgedrag is beperkt in omvang	De hinder voor de leerling e/o omgeving is beperkt	De verwachting is dat de probleem lichte ondersteuning behoeven (op leerling-, leerkracht, en schoolniveau)
1e preventie laag	Voor de hele groep. De eerste preventie laag is de basis. Hierbij zorgt de leerkracht voor een fijn groepsklimaat en een positieve groepsdynamiek in de groep.						

Preventielaag 1 (voor de hele groep)	
<p><u>Strategieën</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorspelbaarheid • Heldere gedragsverwachtingen vooraf • Zeggen wat je wel wilt • Focus op oplossing ipv problemen • Basisaanpak voor aanspreken en corrigeren • Hanteren verhouding 4:1 (4 complimenten tegenover 1 correctie) • Inspelen op groepsfasen en -dynamica 	<p><u>Interventies:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Emotietaal inzetten en vergroten • Routines inoefenen • Complimenteren in de groep, corrigeren individueel (liefst non-verbaal) • Licht ongewenst gedrag negeren • Werken met groepsdoelen en -beloningen; werken met het beloningssysteem 'wijzertjes' Indien er meer/ een andere interventie nodig is voor de gehele groep, bespreek je dit met de stuurgroep of IB'er. • Start van de dag (o.a. dagprogramma doornemen, aandacht voor hoe de kinderen zijn binnengekomen) • Lessen van De Vreedzame School • Leerkrachtgedrag • LIB gr 3 t/m 8 Bij uitval zie preventielaag 2. Parnassysleerlijnen gr ½

Preventielaag 2 voor sommigen: bij licht of minder frequent probleemgedrag	
<p><u>Strategieën</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Omgaan met verstoringen: positief versterken, mede-verantwoordelijkheid • Negeren: alleen bij licht ongewenst gedrag • Straf/ belonen: hanteren verhouding 4:1 (4 complimenten tegenover 1 correctie) • Voorbeeldgedrag • arme douche <p><u>Specifiek voor jonge kinderen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nabijheid, omgeving of situatie reguleren: compenseren/ dispensereren • Triggers inventariseren en observeren • Individuele beloningen • na (laten)spelen situaties (kan ook met duplo) • Emotieaanpak: conflicten oplossen bij kleuters (Artikel: alternatief aanbieden) 	<p><u>Interventies:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gesprek aan de hand van GGGG-model • Herstelaanpak (lichte versie): trap van verantwoordelijkheid, www.sorrybox.be • Oplossingsgericht: wat is er voor nodig om het anders te doen? • Preventieve Time out) • Check in-check out: aandacht voor en na school, feedback tijdens de dag CICO werkblad • Oefenen van expliciete SEL-vaardigheden • Naar aanleiding van uitval (V-IV score) op SCOL een plan schrijven (plan staat ook in parnassys).

Preventielaag 3 voor enkelen: bij ernstig of frequent probleemgedrag	
<p><u>Strategieën:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Escalatie gedrag: acting out curve • Agressie: aanpak reactieve of progressieve agressie • Kennis verwerven • Persoonlijke relatie/ gesprekjes • Reageren op grensoverschrijdend gedrag • Straf/ belonen: rekening houdend met bijzondere kenmerken van beperking, ontwikkeling of stoornis • Correctieve instructie: zeggen wat je wel wilt zien, indammen probleemgedrag • Positieve herstructurering • Ontmijnen • Vermijden van schaamte: blijf respectvol! 	<p><u>Interventies:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Interventies voor reactieve/ proactieve agressie (zie boek Gedragsoplossingen voor de moeilijke groep K. van Overveld) • Time out systeem • Psycho-educatie: informatie verwerven gericht op begrip en 'wat is er nodig' • VIP behandeling- relatie • Trap van verantwoordelijkheid • Herstel na incident (sorrybox.be) • Gedragscontract: schriftelijke afspraken <p><u>Specifiek voor jonge kinderen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spelbegeleiding: voordoen- nadoen en sociale ondertiteling • Zie preventielaag 2

4. Reactieprocedure

Op het moment dat er toch sprake is van een gedragsescalatie en we dit niet hebben kunnen voorkomen vanuit onze preventiepiramide, handelen we volgens duidelijke afspraken. We hebben met elkaar afgesproken hoe we reageren op ongewenst gedrag. We hebben hierbij een aantal basisstappen die we altijd zetten:

- Eerst rust creëren in de situatie
- Betrekken van een collega of de IB-er zodat het gesprek gevoerd kan worden
- Voeren van het gesprek met de betrokkenen
- Voeren van het gesprek met de ouders (telefonisch of op school)
- Herstelgesprek begeleiden tussen de betrokken (elkaar willen begrijpen, luisteren naar elkaar en excuses aanbieden)
- Een passende consequentie afspreken

5. Pestprotocol

Definitie pesten

Pesten is een vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch langdurig en herhaaldelijk schade toe te brengen. Het is een groepsproces waarbij pesters, gepesten, omstanders of meelopers, leerkracht en ouders betrokken kunnen zijn. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Anderen kijken tegen het sterkere kind op. De pester heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig en is onzeker en bang.

Online en mobiel pesten

Een andere manier van pesten kan ook het online en mobiel pesten zijn, ook wel bekend als digitaal pesten (digipesten) of cyberpesten. Kinderen gebruiken dan het internet, bijvoorbeeld sociale media, of pesten elkaar door vervelende berichten via de mobiele telefoon te sturen. Online pesten kan anoniem zijn en gaat vaak verder op plaatsen waar de gepeste zich veilig voelt, bijvoorbeeld thuis of op school.

Plagen

Plagen is niet hetzelfde als pesten. Bij plagen is er sprake van incidenten en het gebeurt vaak spontaan, duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en fysieke schade op.

Vreedzaam

Op basisschool de Wegwijzer werken wij met de methode Vreedzaam. Dit is een aanpak gericht op het bevorderen van positief gedrag binnen de school. We leren de kinderen in Vreedzaam welk gedrag hierbij hoort. De lessen van Vreedzaam worden één keer per week schoolbreed uitgevoerd en er wordt naar teruggepakt op de momenten dat dit nodig is.

De lessen zijn gebaseerd op de gezamenlijke waarden:

- Wij horen bij elkaar (groepsvorming)
- Wij lossen conflicten zelf op (conflicthantering)

- Wij hebben oor voor elkaar (communicatie)
- Wij hebben hart voor elkaar (gevoelens)
- Wij dragen allemaal een steentje bij (verantwoordelijkheid)
- Wij zijn allemaal anders (diversiteit)

Preventie staat centraal, gericht op het bevorderen van gewenst gedrag bij alle leerlingen. Als de leerlingen positief gedrag laten zien wordt dit positief bekrachtigd. De leerkrachten kijken vooral naar het positieve gedrag en de krachten van de leerlingen. Hiermee wordt een schoolbreed positief en veilig schoolklimaat gecreëerd waardoor de leerlingen optimaal kunnen profiteren van het onderwijs dat hen wordt aangeboden. Je veilig voelen is de basis om te kunnen leren. Naast de lessen van Vreedzaam, praten we ook veel met de kinderen over hoe je respectvol met elkaar omgaat.

Gesprekken met kind en gesprekken met ouder én kind

Minimaal twee keer per jaar houden de leerkrachten een kindgesprek met de leerlingen.

Tijdens een kindgesprek staan de volgende vragen centraal:

- Hoe gaat het met jou?
- Hoe gaat het met jou en de ander?
- Hoe gaat het met jou en je werk?
- Wat wil je de komende periode leren?
- Hoe ga je dat doen? Wat heb je nodig?
- Welke afspraken maken wij?

Door deze gesprekken structureel met de kinderen te voeren, zijn de lijntjes kort en kunnen we op tijd signaleren als een kind zich onveilig of niet prettig op school voelt en of er actie nodig is. Aanvullend wordt er twee keer per jaar een gesprek met ouder én kind gepland. Tijdens dit gesprek wordt onder andere besproken wat er in het kindgesprek naar voren is gekomen.

Registreren

De leerkrachten registreren ongewenst gedrag van kinderen in ons leerlingvolgsysteem Parnassys. Mocht het ongewenste gedrag van het kind structureel terugkomen, wordt hier een plan voor gemaakt. Daarnaast nemen wij twee keer per jaar een sociogram af. Deze wordt door de leerlingen ingevuld en niet door de leerkrachten. Tot slot vullen de leerkrachten twee keer per jaar de vragenlijst Sociaal emotioneel functioneren in over het gedrag van de leerlingen. Vanaf groep 5 t/m groep 8 wordt deze vragenlijst ook door de

leerlingen ingevuld. Mochten hier kinderen in opvallen, dan komt er een gesprek en wordt er een gedragsplan opgesteld.

Bij de groepen 1 en 2 houden de leerkrachten de leerlijnen van het sociaal emotionele ontwikkeling vanuit Parnassus bij. Mochten hier bijzonderheden in naar voren komen, dan wordt hier – in overleg met ouders – een plan voor geschreven.

Klachtenprocedure/vertrouwenspersoon

De Wegwijzer hecht waarde aan een veilige en integere schoolomgeving. Mochten kinderen of ouders vragen, klachten of twijfels hebben over ongepast gedrag op onze school, dan kunnen ze dat – vertrouwelijk – melden bij onze vertrouwenspersoon Nienke van der Weerd

nienke.vanderweerd@dewegwijzervianen.nl

.

Aanpak van pesten

We besteden op school veel aandacht aan sociaal-emotionele vaardigheden, respectvol omgaan met elkaar en het voorkomen van pesten. We willen dat alle kinderen zich veilig voelen op onze school. Ondanks deze aandacht kan het voorkomen dat er een kind is dat gepest wordt. De leerkracht van het kind dat gepest wordt is het eerste aanspreekpunt. Op onze school wordt pestgedrag niet geaccepteerd. Wij zullen dan ook de volgende maatregelen nemen:

1. De leerkracht bespreekt de peestsituatie met de pesters en de gepeste. Tijdens dit gesprek wordt besproken welk gedrag we van alle betrokkenen willen zien. Er worden afspraken gemaakt. Deze worden vastgelegd in Parnassys.
2. De ouders van de betrokkenen worden op de hoogte gebracht van de peestsituatie. De gemaakte afspraken worden met de ouders van de betrokkenen besproken.
3. De leerkracht voert regelmatig gesprekken met de betrokkenen om te horen of alle betrokkenen zich nog aan de gemaakte afspraken houden.
4. De peestsituatie wordt besproken met alle leerkrachten van de school, zodat de leerkrachten alert kunnen reageren waardoor nieuwe incidenten kunnen worden voorkomen.
5. Zo nodig wordt de gedragsspecialist ingeschakeld om de leerkracht of de kinderen te ondersteunen bij peestsituatie.
6. De gedragsspecialist kan besluiten om de casus in te brengen in het MT of kan in samenspraak met IB externe hulp inschakelen.

Als het pestgedrag zich herhaalt, verwachten wij dat de betrokkenen dit melden bij de leerkracht. Als het pestgedrag zich niet aanzienlijk verbetert of zelfs wordt herhaald dan ondernemen wij de volgende maatregelen:

1. Zowel de pester als de gepeste worden met hun ouders uitgenodigd op school. Er vindt een gesprek plaats met alle betrokkenen: de leerkracht, de gedragspecialist, IB en directie. Bij hoge uitzondering kan ervoor gekozen worden om het gezamenlijk gesprek met alle ouders te voeren.
2. Tijdens dit gesprek worden afspraken gemaakt over het te verwachten gedrag. Deze afspraken worden in een gedragscontract gezet. Dit contract moet worden ondertekend door het kind.
3. Ouders worden geattendeerd op mogelijke (externe) ondersteuning (bijvoorbeeld Sociaal Team).
4. Als het pestgedrag niet aanzienlijk verbetert en/of als de ouders/verzorgers van het kind onvoldoende meewerken om het probleem aan te pakken, kan de directie besluiten tot bijzondere maatregelen.

Bijlage 1: Gedragscontract

Dit gedragscontract is een tussen (naam leerkracht) en (naam leerling) over het gedrag in de klas. De ouders van (naam leerling) zijn aanwezig bij het vastleggen van deze afspraak.

(Naam leerling) zal van datum tot datum

1. afspraak één;
2. afspraak twee.

(Naam leerkracht) zal aan het eind van de ochtend en aan het eind van de middag met (Naam leerling) bespreken of de doelen zijn bereikt. Dit zal op een verzamelkaart worden vermeld.

De kaart gaat iedere dag mee naar huis om ondertekend te worden. Op datum bekijken wij hoe het is gegaan. Als het gedrag is verbeterd, zullen wij dit gedragscontract beëindigen. Als de problemen niet zijn gestopt, zal er een nieuw contract komen waarin ook sancties zijn opgenomen.

Handtekening

Leerling:

Leerkracht:

Ouders:

Bijlage 2: Klachtenprocedure Trinamiek

https://trinamiek.nl/wp-content/uploads/2018/08/Klachtenregeling_Trinamiek.pdf